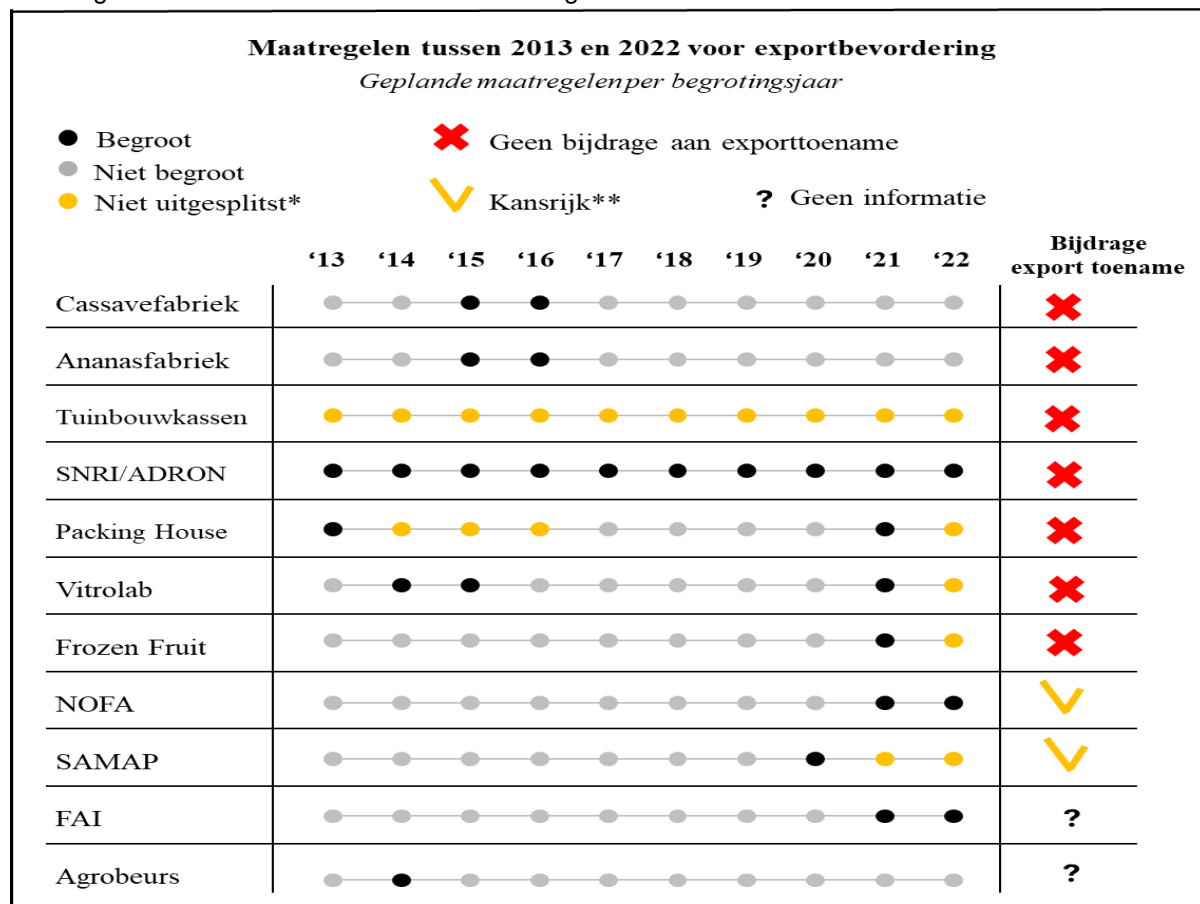

Het beleid met betrekking tot de exportbevordering van landbouwproducten naar het Caribisch gebied is nauwelijks effectief

Rapport “Suriname als voedselschuur van het Caribisch gebied. Het resultaat van 10 jaren exportbevorderingsbeleid van landbouwproducten”

Pogingen van achtereenvolgende ministers van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) om Suriname tot de voedselschuur van het Caribisch gebied te maken hebben tot dusver geen succes gehad, want de export van landbouwproducten naar dat gebied is juist gedaald en maatregelen om de export te bevorderen hebben nauwelijks effect gehad. Dit concludeert de Rekenkamer van Suriname (Rekenkamer) in haar rapport.

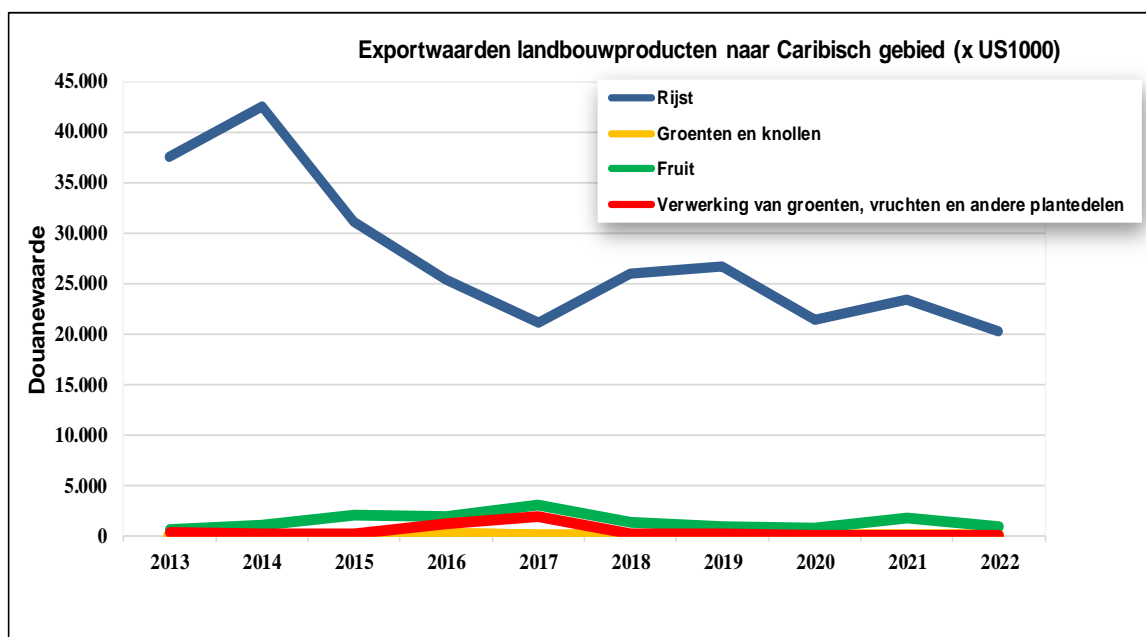
Sinds 2010 spreekt de Surinaamse regering de ambitie uit om Suriname tot de voedselschuur te maken van het Caribisch gebied, een doelstelling die door achtereenvolgende regeringen is overgenomen. Uit het onderzoek van de Rekenkamer blijkt dat van de elf exportbevorderingsmaatregelen bij 7 maatregelen geen sprake is van een exporttoename. Deze zijn overheidsplannen om zelf een faciliteit op te zetten of over te nemen om de export te verhogen, zoals het zelf bouwen van een fabriek voor het verwerken van cassave of het verpakken van landbouwproducten voor de export. Voor 2 stimulerende financiële maatregelen, namelijk het verstrekken van leningen (NOFA) en grants (SAMAP) aan landbouwers (exporteurs) geldt dat de Rekenkamer het kansrijk acht dat deze een bijdrage kunnen leveren, maar dat de effecten nog moeten blijken in de toekomst. Bij de overige 2 maatregelen kon het resultaat niet worden vastgesteld.

Aanvullend stelt de Rekenkamer vast dat de export van landbouwproducten naar het Caribisch gebied gedurende de onderzoeksperiode per saldo is afgenomen.

Er is geen sprake van een structurele toename van de export van landbouwproducten naar het Caribisch gebied.

Volgens de exportdata is er voor alle Surinaamse landbouwproducten samen, juist sprake geweest van een daling van de exportwaarde naar het Caribisch gebied in 2022.

De Rekenkamer constateert ook dat een aanzienlijk deel van de beschikbare middelen is gebruikt om bestaande export te behouden. Zo nam de minister van LVV in het dienstjaar 2021 een ingrijpend besluit door een aanzienlijk deel van de financiële middelen voor exportbevordering te gebruiken om het bestaande exportbedrijf FAI te behouden. Alhoewel hierdoor dit geld niet aan andere exportmaatregelen kon worden uitgegeven, heeft dit ook ervoor gezorgd dat niet een groot deel van de bananenexport is komen weg te vallen.

Voorafgaand aan ons onderzoek was niet duidelijk welke maatregelen het exportbeleid voor landbouwproducten van het ministerie precies omvat. Dit is voor de periode 2013-2022 niet in een overkoepelend document vastgelegd.

Om een goed beeld te krijgen van de door het Ministerie getroffen maatregelen, heeft de Rekenkamer zelf een overzicht gemaakt van alle maatregelen die in de begrotingen zijn opgenomen om de export van landbouwproducten te bevorderen. Hierin zijn de elf eerdergenoemde maatregelen vastgelegd.

Aanbevelingen

De Rekenkamer beveelt het Ministerie van LVV aan om specifieke en meetbare doelen ten aanzien van de beoogde resultaten van het exportbeleid voor landbouwproducten te formuleren. Daarnaast stelt de Rekenkamer dat het exportbeleid kan worden verbeterd door te zorgen voor een gedegen documentatie van geplande en uitgevoerde maatregelen zodat het mogelijk wordt om deze goed te evalueren. Tenslotte beveelt de Rekenkamer het ministerie aan om meer stimulerende financiële maatregelen voor exporteurs in te zetten, in plaats van maatregelen waarmee de overheid zelf landbouwexportbedrijven opricht of overneemt.

Van links naar rechts:

de Secretaris van de Rekenkamer van Suriname, mevrouw N. Vredeberg, de Voorzitter van de Rekenkamer van Suriname, de heer S. Bhoendie, de Voorzitter van De Nationale Assemblée, de heer M. Bee, de Senior Auditor van de Rekenkamer van Suriname, mevrouw S. Chin-A-Lin